

**INFOTEADUSED
TEOORIAS JA PRAKTIKAS**

GIGANTUM HUMERIS

SARJA KOLLEGIUM

Airi-Alina Allaste (Tallinna Ülikool)
Karsten Brüggemann (Tallinna Ülikool)
Tiina Elvisto (Tallinna Ülikool)
Indrek Ibrus (Tallinna Ülikool)
Marju Kõivupuu (Tallinna Ülikool)
Mihhail Lotman (Tallinna Ülikool, Tartu Ülikool)
Rain Mikser (Tallinna Ülikool)
Katrín Níglas (Tallinna Ülikool)
Hannes Palang (Tallinna Ülikool)
Ülar Ploom (Tallinna Ülikool)
Kristjan Port (Tallinna Ülikool)
Jaan Puhvel (California Los Angelese Ülikool)
Tõnis Põder (Tallinna Ülikool)
Rein Raud (Tallinna Ülikool)
Raivo Stern (Keemilise ja Bioloogilise Füüsika Instituut)
Marek Tamm (Tallinna Ülikool)
Peeter Torop (Tartu Ülikool)
Jaan Valsiner (Aalborgi Ülikool)
Anna Verschik (Tallinna Ülikool)
Airi Värnik (Tallinna Ülikool)

Tallinna Ülikool

Sirje Virkus, Aira Lepik, Elviine Uverskaja,
Tiiu Reimo, Silvi Metsar, Raivo Ruusalepp,
Aile Möldre, Merle Laurits

INFOTEADUSED TEOORIAS JA PRAKTIKAS

KÕRGKOOLIÕPIK

Toimetanud Sirje Virkus,
Tiiu Reimo, Aira Lepik

TLÜ Kirjastus
Tallinn 2017



GIGANTUM HUMERIS

Gigantum Humeris

Sirje Virkus, Aira Lepik, Elviine Uverskaja, Tiiu Reimo,
Silvi Metsar, Raivo Ruusalepp, Aile Möldre, Merle Laurits
Infoteadused teoorias ja praktikas

Väljaandmist toetasid programmi „Eestikeelsed kõrgkooliõpikud 2013–2017“
raames:



HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Keeleliselt toimetanud Anne Saagpakk ja Sirje Ratso
Korrektor Anne Saagpakk
Kujundanud ja küljendanud Sirje Ratso
Sarja makett: Rakett
Kaanefoto: Shutterstock

Autoriõigus: Sirje Virkus, Aira Lepik, Elviine Uverskaja, Tiiu Reimo,
Silvi Metsar, Raivo Ruusalepp, Aile Möldre, Merle Laurits, 2017
Autoriõigus: Tallinna Ülikooli Kirjastus, 2017

ISSN 2228-1029
ISBN 978-9985-58-836-9
ISBN 978-9985-58-837-6 (epub)

TLÜ Kirjastus
Narva mnt 25
10120 Tallinn
www.tlupress.com

Trükk: Pakett

*Tallinna Ülikooli emeriitprofessorile Evi Rannapile,
infoteaduse õppe rajajale ja arendajale Eestis*

SISUKORD

Autorid.....	11
Eessõna	13
Lühendite loetelu	18

I osa. Põhimõisted

1.1. Andmed, informatsioon, teadmised.....	31
1.2. Teadmus, vaike- ja väljendatud teadmus.....	40
1.3. Infokäitumine, info hankimine, infootsing ja info kasutamine, infovajadus, infopädevus.....	42
1.4. Infojuhtimine, teadmusjuhtimine, teadmusringlus.....	48
1.5. Infoühiskond, teadmistepõhine ühiskond, infopoliitika, infostrateegia	54

II osa. Teoreetilised käsitlused

2.1. Infoteaduse olemus ja kujunemine.....	77
2.1.1. Infoteaduse mõiste. Informatsiooni uurivad teadused ..	77
2.1.2. Infoteaduse arenguetaapid ja neile iseloomulikud tunnused	88
2.1.3. Infoteaduse põhiküsimused ja peamised uurimisvaldkonnad	103
2.1.4. Infoteaduse seosed teiste teadusaladega	116
2.2. Infokäitumise, info hankimise ja infootsingu ning infopädevuse teooriad, mudelid ja käsitlused	142
2.2.1. Uurimisvaldkonna areng, arenguetaapid ja neile iseloomulikud tunnused	144
2.2.2. Infootsingu füüsiline paradigma	157
2.2.3. Infootsingu kognitiivne paradigma	164
2.2.4. Infokäitumise teooriad, mudelid, uurimisstrateegiad ja -meetodid	169
2.2.5. Infopädevuse biheivioristlikud, protsessipõhised ja relatsioonilised mudelid	196
2.3. Teadmusjuhtimise käsitlused	225

2.3.1. Teadmusjuhtimise mõiste ja olemus	226
2.3.2. Väljendatud ja vaiketeadmus	237
2.3.3. Teadmusjuhtimise arenguetapid ja neile iseloosulikulud tunnusel	241
2.3.4. Teadmusjuhtimise seosed teiste teadusaladega	248
2.3.5. Teadmusjuhtimine ning õppiv ja teabeküllane organisatsioon.	253
2.3.6. Teadmusjuhtimise protsessipõhised mudelid	261
2.4. Infotegevuse tulemuslikkuse hindamine.	281
2.4.1. Infotegevuse tulemuslikkuse hindamismudelid	282
2.4.2. Infoteenuste kvaliteedi analüüsimise ja hindamise organisatsiooniline raamistik.	294
2.4.3. Infoteenuste kvaliteedikontseptsioonid	297
2.5. Infoteaduse tänapäevased uurimisvaldkonnad	311
2.5.1. Infokäitumine, info hankimine ja infootsing, kasutajate infovajadused	312
2.5.2. Info-, meedia- ja digitaalsed pädevused ning infopraktika	322
2.5.3. Infokultuur	338
2.5.4. Infojuhtimise strateegiad (riskijuhtimine, infoaudit)..	355
2.5.5. Metaandmete standardid ja nende rakendus	360
2.5.6. Digitaalraamatukogude kasutamine ja kasutatavus...	372
2.5.7. Digitaalsete ressursside majanduslikud ja õiguslikud aspektid	380
2.5.8. Inforessursside digitaalne säilitamine, kasutamine ja juhtimine	387
2.5.9. Infoteenuste hindamine ja nendega rahulolu	397

III osa. Praktilised rakendused

3.1. Inforessursid ja nende korraldus	407
3.1.1. Infoallikad ja -ressursid.	408
3.1.2. Infoarhitektuur ja -disain	416
3.1.3. Kogude kujundamine ja arendus	427
3.1.4. Inforessursside töötlemine: kirjeldamine, liigitamine, indekseerimine, annoteerimine ja refereerimine	434
3.1.5. Infoetika	450

3.1.6. Inforessursside säilitamine	454
3.2. Infoteenused ja -teenindus.	464
3.2.1. Infoteenuste kujundamine ja arendamine	465
3.2.2. Infoteenindusprotsess ja selle koostisosad	473
3.2.3. Infoteeninduse eri vormid ja tasandid	478
3.2.4. Sihtrühmadele suunatud infoteenused	485
3.2.5. Infoteenuste kvaliteet ja kasutaja rahulolu	489
3.3. Infotegevuse analüüs ja hindamine	502
3.3.1. Tulemuslikkuse standardid ja mõõtmise indikaatorid.	503
3.3.2. Ressursside, funktsioonide, tegevuste ja teenuste hindamistasandid	513
3.3.3. Infoteenuste kvaliteedi mõõtmistehnikad traditsioonilises ja elektroonilises keskkonnas	516
3.4. Infojuhtimine organisatsioonis.	522
3.4.1. Infopoliitika ja -strateegiad	523
3.4.2. Infovahendamise strateegiad, meetodid ja tehnoloogiad	530
3.4.3. Infoaudit	545
3.4.4. Infosüsteemide modelleerimine, projekteerimine ja hindamine.	553
3.5. Teadmusjuhtimine organisatsioonis	564
3.5.1. Teadmusjuhtimise infrastruktuur.	565
3.5.2. Teadmusjuhtimise strateegiad ja protsessid.	577
3.5.3. Teadmusjuhtimise süsteemid ja tehnoloogiad.	589
3.6. Infospetsialisti koolitus ja rahvusvahelised erialaorganisatsioonid	612
3.6.1. Infoteaduse õppekava suunitlus ja pädevuspõhise õppekava arendus	613
3.6.2. Infospetsialisti pädevused.	621
3.6.3. Koolitusvaldkonna erialaorganisatsioonid Euroopas, Ameerika Ühendriikides, Austraalias, Aasias ja Aafrikas.	631
3.6.4. Rahvusvaheliste erialaorganisatsioonide juhend- materjalid ja projektid infospetsialisti taseme- ja täiendõppe arendamiseks	644

Kokkuvõte	671
Nimeloend	675
Märksõnaloend.....	701

AUTORID

Kõrgkooliõpiku autorid on Tallinna Ülikooli digitehnoloogiate instituudi infoteaduste akadeemilise suuna õppejõud.

Merle Laurits on alates 2015. aastast infoteaduse lektor, kuid info- teaduse ja infosüsteemidega seotud loengukursusi ja koolitusi on ta teinud alates aastast 2000. Tema teadustöö keskendub e-oskuste, e-riigi ja info- ja kommunikatsioonitehnoloogia rakendamise ning sotsiaalse innovatsiooni käsitluste uurimisele. Õppejõuna on ta lugenud kursusi infoallikatest ja -otsingust, andmebaasidest, infotehnoloogia alustest, infosüsteemidest ja e-teenustest.

Aira Lepik on raamatukogunduse lektor. Tema teadustöö keskendub infoteenuste turunduse ja infotegevuse tulemuslikkuse hindamise uurimisele. Ta on töötanud õppejõuna üle kolmekümne aasta, praeguste loengukursuste hulka kuuluvad inimressursside juhtimine digitaalraamatukogus, infotegevuse hindamine ja kvaliteet, infoteenuste turundus, digitaalraamatukogu teenused ja kasutajad, infovahendamise strateegiad ning teadusteooria ja uurimismeetodid.

Silvi Metsar on infojuhtimise lektor. Ta on õppejõuna töötanud alates 2007. aastast. Tema teadustöö keskendub digitaalsete inforessursside juurdepääsu ja kasutamise uurimisele. Praeguste loengukursuste hulka kuuluvad intellektuaalomandi kaitse, inforessursside eetilised ja õiguslikud aspektid, organisatsiooni teabeprotsessid, infotegevuse juhtimine, infoteaduste uurimismeetodid, äri- ja ettevõtlusinfo allikad, samuti juhendab ta raamatukogutöö ja digitaalraamatukogu praktikat.

Aile Möldre on kirjastustegevuse dotsent. Ta on õppejõuna töötanud alates 1991. aastast. Tema teadustöö keskendub 20. sajandi ning tänapäeva kirjastustegevuse ja raamatulevi temaatikale. Õppejõuna on ta lugenud kursusi indekseerimisest, annoteerimisest ja

refereerimisest, metaandmete loomisest ja haldamisest, infoteaduste uurimismeetoditest ning kirjastustegevusest.

Tiiu Reimo töötas Tallinna Ülikooli raamatuajaloo dotsendina kuni 2016. aasta septembrini. Praegu töötab ta peatoimetajana Tallinna Ülikooli Akadeemilise Raamatukogu võõrkeelse retrospektiivse rahvusbibliograafia keskuses. Ta on õppejõuna töötanud alates 2003. aastast, kuid loenguid pidanud ja üliõpilastöid juhendanud alates 1996. aastast. Tema teadustöö keskendub Eesti raamatu vanema ajaloo uurimisele ja dokumentaalse kultuuripärandi säilitamisega seotud probleemidele. Õppejõuna on ta lugenud raamatu ja raamatukogude ajaloo, raamatuteaduse, kogude haldamise, erikogude, arhivaalide säilitamise ja säilitusteaduse kursusi.

Raivo Ruusalepp on dokumendihalduse lektor. Tema teadustöö keskendub digitaalsele säilitamisele ja digitaalarhiivide usaldusväärsusele. Õppejõuna on ta töötanud alates 2003. aastast ning õpetanud elektroonilist dokumendihaldust, digitaalset säilitamist, elektroonilises keskkonnas arhiveerimist ja digitaalraamatukogu tehnoloogiat.

Elviine Uverskaja on infoteaduse lektor. Tema teadustöö keskendub organisatsiooni, sh riigiasutuste, inforessursside ja infoteenuste efektiivsuse küsimustele. Ta on töötanud õppejõuna üle kolmekümne aasta, praeguste loengukursuste hulka kuuluvad infopoliitika ja -strateegia, infoteenindus digitaalses keskkonnas, infojuhtimise strateegia, infootsing: allikad ja meetodid, infoarhitektuur, veebisisu analüüs ja vahendamine ning infoanalüüs ja refereerimine.

Sirje Virkus on infoteaduse professor. Tema teadustöö keskendub infopädevuse, infokultuuri ja -praktika ning infoteadusliku hariduse uurimisele. Ta on töötanud õppejõuna üle kolmekümne aasta, praeguste loengukursuste hulka kuuluvad infoteaduste teooria ja metodoloogia, info- ja teadmusjuhtimine, infokäitumise ja -otsingu teooria, info- ja teadmusühiskonna käsitlused, süsteemid ja tehnoloogiad ning teadusteooria ja uurimismeetodid.

EESSÕNA

Infoteadus on küllaltki noor teadusvaldkond, mis hakkas kiiresti arenema pärast Teist maailmasõda eelkõige informatsiooni hulga kiire kasvu ja arvutite kasutuselevõtu tõttu andmetöötluses. Inforohkus kõikidel elualadel on tänapäevaks muutnud informatsiooni ühiskonna arengu kriitiliseks eduteguriks ning ükski tegevusvaldkond ei saa hakkama ilma teadmiste ja oskusteta informatsiooni hallata. Sellest tulevalt on ühiskonnas ka üha suurenev vajadus vastava ala spetsialistide järele.

Eestis on infospetsialistide koolitus olnud ajalooliselt seotud raamatukogunduse ja bibliograafia erialaga, mida hakati Tallinna Ülikoolis õpetama 1965. aastal. Sellest välja kasvanud infoteaduse suunda on järjekindlalt arendatud alates 1970. aastate esimesest poolest. Tänapäeval õpetatakse infoteadust kõigil kõrgharidustasemetel Tallinna Ülikooli digitehnoloogiate instituudi infoteaduste akadeemilises suunas ning rakenduskõrghariduse ja magistriõppe tasemel Tartu Ülikooli sotsiaalteaduste valdkonna ühiskonnateaduste instituudis. Vaatamata rohkem kui neljakümneaastasele arengule Eestis puudub infoteaduses eestikeelne kõrgkooliõpik, mis käsitleks terviklikult ja süsteemselt infoteaduse peamisi teemavaldkondi ja mõisteid. Infoteadusalane õppetöö on siiani tuginenud valdavalt loengumaterjalidele, veebipõhistele õpiobjektidele ja võõrkeelsele erialakirjandusele. Ainus infoteadusega seotud raamat, Ustus Aguri toimetatud „Informaatika ABC“ (1980), mis annab ülevaate teadus- ja tehnikainformatsiooni olemusest, struktuurist ja omadustest, informatsiooninduse seaduspärasustest, teooriast, ajaloost, metoodikast ja korraldusest, ilmus rohkem kui kolmkümmend aastat tagasi. Paraku on kolmekümne seitsme aasta jooksul muutunud oluliselt nii infokeskkond, infotegevuse korraldus, infopraktika ja kasutatavad tehnoloogiad kui ka infoteaduse mõisteraamistik ja infotarbija. Vajadus kõrgkooliõpiku järele, mis ühendaks infoteaduse teoreetilised ja praktilised aspektid, on eksisteerinud juba aastaid. Õpiku puudumine on piiranud ka emakeelse infoteadusliku mõisteraamistiku kujunemist ja levikut Eestis.

Nüüdne esimene eestikeelne infoteaduse kõrgkooliõpik on valminud Tallinna Ülikooli infoteaduse eriala õppejõudude koostöös eesmärgiga käsitleda infoteaduse olulisemaid teemavaldkondi ja luua kontekst infoteaduste mõistmiseks. Õpiku esimene osa tutvustab põhimõisteid, teine keskendub teoreetilistele käsitlustele ja kolmas praktilistele rakendustele. Õpikus on infoteaduse põhiteemad esitatud siiski valikuliselt ja lühidalt, sest raamatu maht ei võimalda käsitleda kõiki teemavaldkondi süvitsi. Igast käsitletavast valdkonnast saaks kirjutada mahuka teoreetilisi seisukohti ja parimat praktikat sisaldava õpiku.

Käesolevas õpikus on olulisematest teemadest antud lühiülevaade ning iga peatüki lõpus viidatud allikatele, mis käsitlevad valdkonda põhjalikumalt. Eestikeelseid käsitlusi on nende seas kahjuks vähe. Selles teemavaldkonnades, milles on palju häid ingliskeelseid teoseid (nt info organiseerimine ja infootsing, infokäitumine või infotehnoloogia rakendamine, infojuhtimine ja infohaldus) oleme piirdunud vaid ülevaate ja olulisemate viidetega. Õpikus ei anta ka detailset selgitust infosüsteemidest, metaandmete formaatidest ja tehnoloogiast, mis muutuvad väga kiiresti ja mille kohta võib veebist hõlpsalt informatsiooni leida.

Oleme teadlikud sellest, et raamatu vormis informatsioon vananeb väga kiiresti. Hoolimata infoteaduse ja -tehnoloogia järjest esilekerkivatest uutest arengusuundadest on selleski teadusvaldkonnas palju alustõdesid, mis nii kiiresti ei muutu. Õpikus oleme rõhu pannud põhimõistete, mõisteraamistike, põhiprintsiipide ja -mudelite käsitlemisele, mis nii kiiresti ei vanane. Oleme veendunud, et hea arusaamine teooriatest ja mõistetest on pikas perspektiivis kasulikum kui konkreetsete süsteemide, teenuste ja tehnoloogiate spetsiifiliste joonte teadmine. Tähelepanu on pööratud ka infoteaduse ajaloolisele dimensioonile, sest usume, et infoteaduse mõistmiseks on oluline teada distsipliini ja selle koostisosade arenemist ning mõista, miks mõni komponent on just selline, nagu see on.

Käesolevas õpikus kasutatakse paralleelselt termineid „infoteadus“ ja „infoteadused“. Kuna suhe infoteaduse, raamatukoguteaduse ja bibliograafia vahel on erialaringkondades palju arutelusid tekitanud ning puudub ka ühtne arusaam, millised on infoteaduse seosed infojuhtimise, teadmusjuhtimise ning dokumendi- ja arhiiviteadusega,

siis otsustasid õpiku autorid kasutada õpiku pealkirjas „infoteaduse“ mitmuslikku vormi, sest õpikus käsitletakse mitut eespool nimetatud valdkonda. Ka infoteaduse uurijad (nt David Bawden ja Lyn Robinson, Diane Sonnenwald, Tom D. Wilson) on eelistanud oma äsjastes publikatsioonides kasutada infoteaduse mitmuslikku vormi, sest infoteadus on tihedalt seotud teiste informatsiooni uurivate teadusvaldkondadega. Õpiku peatükkides ja alapeatükkides kasutatakse termineid „infoteadus“ ja „infoteadused“ lähtuvalt sellest, kuidas viidatud autorid on neid oma töodes kasutanud.

Õpik koosneb kolmest osast, mis on jaotatud peatükkideks. Esimene osa avab sellised põhimõisted nagu andmed, informatsioon, teadmised, teadmus, vaike- ja väljendatud teadmus, infokäitumine, info hankimine, infootsing ja info kasutamine, infovajadus, infopädevus, infojuhtimine, teadmusjuhtimine, teadmusringlus ning infoühiskond, teadmispõhine ühiskond, infopoliitika ja infostrateegia. Teise osa viis peatükki selgitavad infoteaduse olemust ja kujunemist, infokäitumise, info hankimise ja infootsingu ning infopädevuse teooriaid, mudeleid ja käsitusi, teadmusjuhtimise käsitusi, infotegevuse tulemuslikkuse hindamise mudeleid ning tutvustavad mõningaid tänapäeval aktuaalseid uurimissuundi. Kolmas osa selgitab, kuidas organiseeritakse inforessursse, korraldatakse infoteenindust, analüüsitakse ja hinnatakse infotegevust ning rakendatakse info- ja teadmusjuhtimist. Õpiku viimane peatükk on pühendatud infoteaduse koolitusele ja erialaste rahvusvaheliste ühenduste tegevuse tutvustamisele. Iga peatüki algul on sissejuhatus koos põhiküsimustega, millele püütakse konkreetsetes peatükis vastused leida. Peatükkide lõppu on lisatud lühike kokkuvõte ja aruteluküsimused. Meie käsitus põhineb ulatuslikul erialakirjanduse analüüsil, kuid nagu õpikute puhul tavaks, ei sisalda see üldjuhul täpseid tekstisiseseid viiteid koos leheküljenumbriga (välja arvatud konkreetsed mudelid ja joonised). Kasutatud kirjanduse loetelu koos tekstis antud edasise lugemise soovitustega aitavad käesolevat õpikut täiendada. Käsitletava teemaga parema seotuse huvides on kirjandus lisatud iga peatüki lõppu, erandiks on II osa viies peatükk, kus kasutatud kirjandus on lisatud iga alapeatüki lõppu, sest infoteaduse nüüdisaegsete uurimisvaldkondade käsitlustest saab sel viisil kompaktsema ülevaate.

Autorid loodavad, et õpik loob üldise arusaama infoteadustest ning selle kasutajad saavad oma teadmisi süvendada viiteallikate ja lisamaterjalide läbitöötamise käigus. Loodame, et õpikus esitatud terminid aitavad kaasa ka eestikeelse erialase terminoloogia ühtlustumisele.

Õpiku autoriteks on kaheksa Tallinna Ülikooli digitehnoloogiate instituudi infoteaduste akadeemilise suuna õppejõudu. Raamatu autorite vahel jagunes töö järgmiselt:

- eessõna, I osa, II osa peatükid 2.1, 2.2, 2.3 ja alapeatükid 2.5.1, 2.5.2, 2.5.3 ning III osa peatükid 3.5 ja 3.6 ning alapeatüki 3.4.2 kirjutas Sirje Virkus;
- II osa peatüki 2.4 ja alapeatükid 2.5.4, 2.5.6 ja 2.5.9 ning III osa peatüki 3.3 ja alapeatükid 3.2.4, 3.2.5 Aira Lepik;
- II osa alapeatüki 2.5.5 ning III osa alapeatükid 3.1.3, 3.1.6 Tiiu Reimo;
- II osa alapeatüki 2.5.7 ja III osa alapeatüki 3.1.5 Silvi Metsar;
- II osa alapeatüki 2.5.8 Raivo Ruusalepp;
- III osa alapeatükid 3.1.1, 3.1.2, 3.1.4, 3.2.1, 3.2.2, 3.2.3, 3.4.1, 3.4.3 Elviine Uverskaja;
- III osa alapeatüki 3.1.4 Aile Möldre;
- III osa alapeatüki 3.4.4 Merle Laurits.

Õpik on mõeldud eeskätt infoteaduse valdkonna üliõpilastele, kuid seda saavad kasutada ka infospetsialistid, raamatukogutöötajad, infotehnoloogid ja kõik need, kes on huvitatud infoteaduse teooriast ja praktikast. Samuti sobib õpik üliõpilastele, kes alustavad õpinguid infoteaduse magistriõppes või doktoriõppes, kuid ei oma bakalaureuse- või magistrikaadi infoteaduses, ning praktikutele, kes täiendavad oma teadmisi kutse-, täiendus- või ümberõppes. Peale üliõpilaste on õpik eeldatavasti kasulik lugemismaterjal kõigile infoteaduse, informatsioonikorralduse, info- ja teadmusjuhtimise huvilistele.

Autorid on tänulikud kõigile neile, kes on teinud infoteaduse õpiku ilmumise võimalikuks: riiklikule kõrgkooliõpikute programme rahalise toe ja sihtasutusele Archimedes korraldusliku poole eest. Oleme tänulikud Tallinna Ülikooli infoteaduse eriala üliõpilastele, eelkõige 2015/2016. õppeaasta bakalaureuse- ja magistriõppe üliõpilastele, kes kommenteerisid õpiku käsikirja peatükke ning tegid terve

rea kasulikke märkusi. Tänusõnad kuuluvad ka õpiku retsensentidele Janne Andresooale ja Krista Lepikule, kes andsid kasulikke nõuandeid ja näpunäiteid käsikirja viimistlemiseks.

Õpiku autorid tänavad kõiki uurijaid, kes andsid loa oma mudelite ja jooniste tõlkimiseks ning käesolevas õpikus avaldamiseks. Meie tänusõnad kuuluvad Chun Wei Choole, Brenda Dervinile, Mark W. Enroyle, Peter Ingwersenile, Carol C. Kuhlthaule, Fred Nickolsile, Christian Schlöglile ja Tom D. Wilsonile.

LÜHENDITE LOETELU

AACR	angloameerika kataloogimisreeglid (<i>Anglo-American Cataloguing Rules</i>)
AARL	Austraalia Akadeemilised ja Teadusraamatukogud (<i>Australian Academic & Research Libraries</i>)
ABC	tegevuspõhine kuluarvestussüsteem (<i>Activity Based Costing</i>)
ABLISS	Briti Raamatukogu- ja Infoõppeasutuste Ühendus (<i>Association of British Library and Information Schools</i>)
ACRL	Kolledži- ja Teadusraamatukogude Ühendus (<i>Association of College and Research Libraries</i>)
ADI	Ameerika Dokumentatsiooni Instituut (<i>American Documentation Institute</i>)
AFLIA	Aafrika Raamatukogu- ja Informatsiooniühendused ja -institutsioonid (<i>African Library and Information Associations and Institutions</i>)
AI	tehisintellekt (<i>Artificial Intelligence</i>)
ALA	Ameerika Raamatukoguühendus (<i>American Library Association</i>)
ALIA	Austraalia Raamatukogu- ja Informatsiooniühendus (<i>Australian Library and Information Association</i>)
ALISE	Raamatukogu- ja Infoteaduslase Hariduse Ühendus (<i>Association for Library and Information Science Education</i>)
ALJ	Austraalia Raamatukogu Ajakiri (<i>Australian Library Journal</i>)
ARIST	„Infoteaduse ja -tehnoloogia aastaülevaade“ („Annual Review of Information Science and Technology“)
ARL	Teadusraamatukogude Ühendus (<i>Association of Research Libraries</i>)
ASIS&T	Infoteaduse ja -tehnoloogia Ühendus (<i>Association for Information Science and Technology</i>)
ASK	anomaalne teadmisseisund (<i>Anomalous States of Knowledge</i>)

ASLIB	Erialaraamatukogude ja Infobüroode Ühendus (<i>Association of Special Libraries and Information Bureaux</i>)
ASTIA	Relvajõudude Tehnilise Informatsiooni Agentuur (<i>Armed Services Technical Information Agency</i>)
AutÕS	Eesti autoriõiguse seadus
ATKRR	avalike teenuste korraldamise roheline raamat
BAILER	Briti Informatsiooni- ja Raamatukoguhariduse ning Uuringute Ühendus (<i>British Association for Information and Library Education and Research</i>)
BIBSAM	Rootsi e-raamatukogu konsortsium
BOAI	Budapesti avatud juurdepääsu initsiatiiv (<i>Budapest Open Access Initiative</i>)
BOBCATSSS	Euroopa juhtivate raamatukogu- ja infoteaduse õppeasutuste ühendus, mille lühend on koostatud ühenduse loonud õppeasutuste asukohalinnade algustähtedest (Budapest, Oslo, Barcelona, Kopenhaagen, Amsterdam, Tampere, Sheffield, Stuttgart, Szombathely).
CAPM	igakülgne juurdepääs trükitud materjalidele (<i>Comprehensive Access to Print Materials</i>)
CC	Creative Commons
CCO	kultuuriobjektide kataloogimine (<i>Cataloguing Cultural Objects</i>) Stuttgart
CD-ROM	kompaktandmeplaat (<i>Compact Disc Read Only Memory</i>)
CEMCA	Rahvaste Ühenduse haridusmeedia Aasia keskus (<i>Commonwealth Educational Media Centre for Asia</i>)
CIA	Luure Keskagentuur (<i>Central Intelligence Agency</i>)
CILIP	Raamatukogu- ja Infospetsialistide Instituut (<i>Chartered Institute of Library and Information Professionals</i>)
COL	Rahvaste Ühenduse õppimise edendamise organisatsioon (<i>Commonwealth of Learning</i>)
CONSAL	Kagu-Aasia Raamatukoguhoidjate Kongress (<i>Congress of Southeast Asian Librarians</i>)
CoPs	praktikakogukonnad (<i>Communities of Practice</i>)

CPDWL	jätkuva ametialase arengu ja töökohal õppimise sektsioon (<i>Continuing Professional Development and Workplace Learning Section</i>)
CPERT	täienduskoolituse ümarlaud (<i>Continuing Professional Education Round Table</i>)
DACS	arhiivide kirjeldamine: sisustandard (<i>Describing Archives: A Content Standard</i>)
DCC	Digitaalse Kureerimise ja Haldamise Keskus (<i>Digital Curation Centre</i>)
DCMES	Dublin Core'i metaandmete elemendid (<i>Dublin Core Metadata Element Set</i>)
DDC	Dewey kümnendliigitus (<i>Dewey Decimal Classification</i>)
DEA	andmete hõlmamise analüüs (<i>Data Envelopment Analysis</i>)
DECIDoc	informatsiooni ja dokumentatsiooni valdkonna europädevuste arendamine (<i>Développer les eurocompétences pour l'information et documentation</i>)
DELOS	digitaalraamatukogude meisterlikkuse võrgustik (<i>Network of Excellence for Digital Libraries</i>)
DIGIQual	digitaalne kvaliteet (<i>Digital Quality</i>)
DIKW	andmed, informatsioon, teadmised, teadmus (<i>Data, Information, Knowledge, Wisdom</i>)
DOAJ	vaba juurdepääsuga ajakirjade kataloog (<i>Directory of Open Access Journals</i>)
DOI	digitaalidentifikaator (<i>Digital Object Identifier</i>)
DLRM	digitaalraamatukogu viitemudel (<i>Digital Library Reference Model</i>)
DM	andmekaeve (<i>Data Mining</i>)
DMU	otsustusüksus (<i>Decision Making Unit</i>)
DPE	digitaalne säilitamine Euroopas (<i>Digital Preservation Europe</i>)
DRM	digitaalõiguste haldamine (<i>Digital Rights Management</i>)
DT	andmebaasitehnoloogia (<i>Database Technology</i>)
DVD	digitaalne universaalketas (<i>Digital Versatile Disk</i>)
EAD	kodeeritud arhiivikirjeldus (<i>Encoded Archival Description</i>)